

Generaldirektören

Infrastrukturdepartementet
i.registrator@regeringskansliet.se

2022-11-28

I2021/03311,
I2021/03196(delvis),
I2021/02784 mfl.

MISSIV

Uppdrag att Analysera hinder och möjligheter för cirkulärt byggande

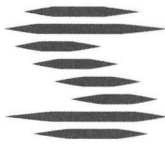
Svenska kraftnät fick 2021-12-16 i uppdrag att analysera hinder och möjligheter för ett mer cirkulärt byggande med minskad klimatpåverkan inom verksamheten, I2021/03311, I2021/03196 (delvis), I2021/02784 m.fl. Svenska kraftnät översänder härmed sin slutrapport av uppdraget.

Sundbyberg, datum som ovan

Lotta Medelius Bredhe

Generaldirektör

Affärsverket Svenska kraftnät har fått uppdrag i Regleringsbrev för budgetåret 2022 att analysera hinder och möjligheter för ett mer cirkulärt byggande med minskad klimatpåverkan inom verksamheten.

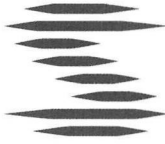
En nulägesanalys har utförts av hur verksamheten arbetar med cirkulära principer idag samt vilka hinder och möjligheter det finns att utveckla det arbetet. I analysen har cirkulära principer kategoriserats inom fyra olika områden; materialval, effektivitet, lång livslängd och cirkulation.

Analysen visar att Svenska kraftnät över tid har arbetat med cirkulära principer inom alla dessa områden men verket har framförallt fokuserat på området lång livslängd. En förstudie visar också att Svenska kraftnät arbetar aktivt med kravställning i byggprocessen (planeringsfas, byggfas, förvaltningsfas och avvecklingsfas) där det finns delar av den kravställningen som inkluderar cirkulära principer, men det finns idag inga övergripande mål eller uppföljningsstruktur som kopplas till den kravställningen utifrån ett cirkulärt perspektiv.

En översyn har även utförts på de produkter och material som används för byggnation av transmissionsnätet. Fokus har varit på de material som används i stora volymer; betong (betongfundament), stål (stålkonstruktioner), och aluminium (ledningarna).

Hinder och möjligheter för ett mer cirkulärt byggande med minskad klimatpåverkan enligt analysen är:

- **Informationsåtgärder:** ett hinder för att vidta effektiva åtgärder för cirkulärt byggande är brist av samlad information kring materialflöden och materialets innehåll. Information exempelvis produkter- och material med dess deklarerade innehåll, som samlas in systematiskt möjliggör rätt förutsättningar för verksamheten att bygga en bas som kan ligga till grund för faktabaserade beslut om återanvändning, återvinning eller avfallshantering.
- **Målstyrning:** en möjlighet finns till tydligare styrning och inriktning mot ökad cirkulärt byggande kopplat till de cirkulära principerna inom materialval, effektivitet, livslängd och cirkulation. Genom att utveckla tydligare styrning för alla faserna (planeringsfasen, byggfasen, förvaltningsfasen och avvecklingsfasen) kan det skapa bättre framdrift och effektivitet i arbetssätt med cirkulärt byggande.
- **Processtyrning:** en möjlighet för cirkulärt byggande finns genom att införa fler cirkulära principer i alla faser av byggprocessen för bästa möjliga materialhantering under hela livscykeln.

Svenska kraftnät har framförallt arbetat med lång livslängd av produkter och material vilket är viktig för minskad resursanvändning. Genom att utveckla arbetssätt för att förhindra eller minska avfallsgenerering under till exempel byggfasen möjliggörs minskad klimatbelastning från resursanvändning. Implementering av cirkulär terminologi i processer och tekniska riktlinjer kan hjälpa verksamheten att styra mot ett mer cirkulärt arbetssätt .

- **Materialstyrning:** möjligheter för ökat cirkulärt byggande och minskad klimatbelastning finns även inom kravställning på produkt- och materialval.

Utvecklad kravställning ger möjligheter att öka dialogen med leverantörerna och tätare samverkan internt mellan upphandlande enhet och teknikspecialister inom de olika verksamhetsdelarna.

Minskad användning av farliga ämnen möjliggör en andrahandsmarknad och ökar cirkulärt byggande. Produkter som enkelt kan demonteras till enskilda material är även att föredra. Detta omfattar också möjlighet att byta ut och ersätta trasiga delar vilket är ytterligare en viktig aspekt för att maximera livslängden och minska resursutnyttjandet. Det handlar om att sluta kretslopp för att minska behovet av jungfruligt material.

Sammanfattningsvis har Svenska kraftnät en mycket bra grund att stå på eftersom cirkulära principer kopplade till livslängd är svåra att implementera i många branscher. Detta genomsyrar verksamheten idag. Det finns goda möjligheter inom verksamheten att vidareutveckla cirkulära arbetssätt för produkt- och materialanvändning över hela byggprocessen speciellt med ökad resursintensitet i verksamheten, branschen och världen. En stor del av verksamhetens klimatpåverkan kommer från materialanvändning och det finns stor potential inom cirkulära principer genom att beräkna materialfotavtryck som redovisas i samband med klimatfotavtrycket för att få en helhetsbild över verksamhetens resursflöde kopplad till klimatpåverkan. För att få till en hållbar och resurseffektiv byggprocess finns det möjligheter genom att samlas in data som bearbetas och tillgängliggörs så det blir en del i de beslutsunderlag som används.